

25.8.2023
Loppuraportti

Ikäystävällinen Ruokolahti

Ympäristöministeriön Ikääntyneiden asumisen toimenpideohjelman 2020-2022 rahoittama Ikäystävällinen Ruokolahti -hanke toteutettiin 1.5.2022-30.6.2023 välisenä aikana. Hanke oli kolmas tällä rahoituksella toteutettava hanke Etelä-Karjalan alueella. Aikaisemmin toteutettiin Ikäystävällinen asuminen -hanke Savitaipaleella ja Ikääntyneiden asumisratkaisut -hanke Taipalsaarella.

1. HANKKEEN TAVOITE

Tämän hankkeen päätavoitteena oli tulevaisuuden asumisratkaisujen selvittäminen ja ikäystävällisyyden kehittäminen Ruokolahdella.

Alatavoitteina hankkeessa oli

1. selvittää Ruokolahden kunnan ikääntyneen väestön asumisratkaisut huomioiden ikärakenteen lisäksi

a)(HE 231/2021 vp) lakiesityksen tuomat muutostarpeet

b) nykyinen asuntokanta (sis. kunnan vuokra-asuminen, kaavoitukselliset ratkaisut)

c) kuntalaisten toiveet asumisesta ja palveluista

d) yhteisöllisyyden toteutuminen erilaisissa asumisen ratkaisuissa

e) ikä- ja muistiystävällisyyden (sis. esteettömyys/helppokulkuisuus) kehittäminen asumisessa ja asuinympäristössä

2. tarkastella erillisenä ratkaisuna Ruokolahden vanhustentaloyhdistyksen asumisen kokonaisuus asuntokannan korjaus- tai muutostoimenpiteiden selvittämiseksi.
3. selvittää mahdollisuudet senioriasumiselle ja muille välimuotoisille sekä yhteisöllisille asumismuodoille ikäystävällisten asumisratkaisujen edistämiseksi, esim. ARA-kannan korjaamiseksi ikääntyneille sopivaksi.
4. lisätä ikääntyneiden asumisen ennakointia
5. lisätä ikääntyneiden asumisen turvallisuutta

2. HANKKEEN TULOKSET

Hankkeen tuloksista voidaan nostaa kärkehen hankkeen toimenpiteet kokoava Ikäasumisen suunnitelma, hyvinvointireitin suunnitelmat, materiaali kunnan uudistuneille Ikäystävällinen Ruokolahti -sivustolle sekä ikäasumisesta tiedottava asumisen liite paikallislehden peittojakelupäivänä. Lisäksi ekologisuus huomioitiin tekemällä infograafi ympäristöystävällisestä työpäivästä yhteistyössä Green Reality -hankkeen kanssa.

2.1. Ikäasumisen suunnitelma

Hankkeessa tehdyt toimenpiteet koottiin hankkeen päättyessä Ikäasumisen suunnitelmaan. Sen toivotaan hyödyntävän myös muita kuntia ikääntyneiden asumisen kehittämisessä. Ruokolahdella kartoitettiin ikärakenne ja väestöennusteet, asuntokunnat, vuokra-asumisen nykytila, ikääntyneiden asumispalvelut, sote-palvelujen käyttö, kaavoituksen nykytila, kunnan peruspalvelut, julkinen liikenne ja palveluliikenne sekä Arjen olohuone Elvinkulman toimintaa. Lisäksi tarkasteltiin ikäpoliittisen ohjelmaa varten tehtyä arviointia Ikäystävällisestä kunnasta. Hankkeen aikana toteutettiin asumisen kysely + 55-vuotiaille kuntalaisille, selvitettiin esteettömyyden nykytila Rasilan kuntakeskuksen alueella, ideoitiin ja teetettiin lopulliset suunnitelmat hyvinvointireitille urheilukentän ympärille ja Rantaraitille (kuntalaiskysely), teetettiin korjausavustuksen hakemista varten kuntotutkimus vanhustentaloyhdistyksen Säästötien rivitaloihin, tiedotettiin

korjausneuvonnasta, asumisen ennakoinnista ja varautumisesta sekä asumisen turvallisuudesta.

Lisäksi hyödynnettiin LABin Lahden muotoilualan opiskelijoiden projektiointojen tuotoksia kuntalaisten osallisuuden ja viestinnän kehittämiseksi.

Asumisen osalta tehtiin SWOT-analyysit sekä vuokra-asumisesta että asumispalveluista ja niiden aikataulut uudis- ja korjausrakentamisen suhteen.

Hankkeen projektiryhmä esitti myös toimenpiteitä ikääntyneiden asumisen kehittämiseen. Näitä olivat mm. Ikäasumisen suunnitelman hyödyntäminen päätöksenteon tukena, neuvottelujen jatkaminen ekhva kanssa tulevista asumisratkaisusta, hybridirakennuksen suunnittelun jatkaminen, vanhusneuvoston ja kuntalaisten aktivoiminen asumisen kehittämiseen, vanhustentaloyhdistyksen roolin selkiyttäminen tulevaisuudessa vuokra-asumisen tuottajana, palveluliikenteen kehittäminen, asumisen ennakoinnin lisääminen, ennaltaehkäisevän toiminnan lisääminen kuntalaisten toimintakyvyn ylläpitämiseksi nykyistä pidempään, asukasneuvonnan tekeminen näkyväksi sekä ikääntyneiden kotona asumisen ja tarvittaessa kotihoidon palvelujen käytön lisääminen.

Suunnitelman lopussa pohditaan, miten suunnitelma tukee Ruokolahden kuntastrategiaa ja Etelä-Karjalan hyvinvointistrategiaa ja miten suunnitelmassa huomioidaan kansallinen Ikäohjelma ja Etelä-Karjalan ikäpoliittinen ohjelma.

Suunnitelma esitettiin Ruokolahden kunnanhallitukselle 15.8.2023 ja se esitellään myös kunnanvaltuustolle 19.9.2023. Suunnitelma on ensimmäinen pelkästään Ikäihmisten asumiseen kohdentuva suunnitelma Etelä-Karjalan alueella.

2.2. Suunnitelmat hyvinvointireitin toteuttamiseksi

Ikäystävällinen Ruokolahti -hankkeessa ideoitiin kaikenikäisten kuntalaisten hyödynnettäväksi hyvinvointireitti urheilukentän ympärille sekä rantaraitille. Reittien toivotaan lisäävän ikääntyneiden liikkumista ja tuovan siihen lisää iloa. Reittien varrelle tulee erilaisia muistitehtäviä. Muutamia penkkejä pidetään reittien varrella ympäri vuoden.

Keväällä kuntalaisilta kysyttiin sähköisellä kyselyllä ideoita hyvinvointireittiin. Projektiryhmän jäsenet ideoivat reittiä taajama-alueen kävelykerroksilla. Myös vanhusneuvoston jäsenet tutustuivat reittiin esteettömyyskartoitusten yhteydessä LABin esteettömyyskartoittajien kanssa. Tarkemmat suunnitelmat ja reitin visuaalinen ilme hankittiin ostopalveluna arkkitehtitoimisto Granlund Saimaalta.

Hyvinvointireitit tullaan merkitsemään maastoon keltaisella tai sinisellä tunnusvärillä maalatuilla opasteilla ja kaiteilla sekä leijona ja ruoko -kuvioisella logolla. Osassa reittiä voidaan käyttää reitin tunnusväriä maalaamalla sitä asfalttiin.

Kuva 1. Rantaraitin sininen opastelogo (Granlund Saimaa Oy).

Urheilukentän lenkki on helppokulkuinen ja pituudeltaan noin 1,5 kilometriä. Reitin tunnusväri on keltainen. Siirtymäreitti Rantaraitille on noin 400 metriä torilta mitattuna. Rantaraitti on pituudeltaan noin 800 metriä, ja se merkitään sinisin opastein. Rantaraitti on osittain esteetön.

Hyvinvointireitin toteutus on alkanut ja kokonaisuus valmistuu vähitellen tulevien vuosien aikana. Hankerahoituksella saatiin reitille logot, opaskartat ja opastesuunnitelma, yleissuunnitelma ja reittikuvaus.

Kuva 2. Opastekartta hyvinvointireitistä (Granlund Saimaa Oy).

2.3. Materiaalia kunnan Ikäystävällinen Ruokolahti -verkkosivulle

Kunnan verkkosivut uudistuivat kesällä 2023. Tavoitteena on, että kunnan iäkäs asukas tai hänen läheisensä saa yhdeltä sivulta tietoa hyvinvointiin liittyvistä asioista sekä meneillään olevista, ikäystävällisyyteen liittyvistä toimista.

Idea sivusta oli lähtenyt liikkeelle Valtion ravitsemusneuvottelukunnan hankkeen ”Vireyttä seniorivuosiin – ikääntyneiden ruokasuositukset käytäntöön” luomasta ravitsemusportaalista. Ravitsemusneuvottelukunnalta tuli toive, että kyseinen portaali linkitettäisiin kunnan nettisivuille. Tämä toive jalostui ideaksi siitä, että kunnan nettisivuilla olisi oma ikääntyneille suunnattu sivunsa.

Sivun nimi pohjautuu Ikäystävällinen Ruokolahti -hankkeeseen. Ikäystävällinen Ruokolahti -hankkeen päätavoitteena oli tulevaisuuden asumisratkaisujen selvittäminen ja ikäystävällisyyden kehittäminen Ruokolahdella. Hankkeen raportteja on koottu sivulle, joten sieltä pääsee tarkemmin tutustumaan hankkeen toimiin.

Opiskelijoiden työpanos uusien verkkosivujen kehittämisen innoittajana oli merkittävä. Hankkeessa parannettiin ikääntyvien Ruokolahden asukkaiden osallisuutta, yhteenkuuluvuuden tunnetta, aktiivisuutta ja yhteisöllisyyttä opiskelijayhteistyönä. Lopputuloksena oli uusi osallisuuden ja yhteisöllisyyden toimintamalli asiakasymmärryksen, haastatteluiden, benchmarkkauksen ja

onlinekyselyn tulosten pohjalta. Lisäksi projektin tavoitteena oli luoda raamit ja mallinnettu toimintakonsepti, jota voi skaalata myös muihin kuntiin.

Asiakaslähtöinen osallisuutta ja yhteisöllisyyttä vahvistava toimintamalli on jaettu kolmeen eri osioon ja ne ovat markkinointiviestintä, aktivaattori sekä rutiini ja aikataulutus. Toimintamallissa on luotu käyttäjäpersoonat, joihin on peilattu uudistettuja viestinnän keinoja ikääntyville Ruokolahdella. Markkinointiviestintää on tarkasteltu käyttäjäpersoonien, aktivaattorin ja esteettömyyden aihioista. Osallisuuteen ja yhteisöllisyyteen liittyviä työpajoja järjestettiin kuntalaisille, omaisille ja päättäjille.

Opiskelijoiden loppuraportin löydät täältä: https://ruokolahti.fi/media/pdf-tiedostot/ajankohtaista/ruokolahti_loppuraportti_osallisuuden_ja_yhteisollisyyden_toimintamalli.pdf

Kunnan uudet Ikäystävällinen Ruokolahti -sivuston löydät täältä: <https://ruokolahti.fi/fi/asuminen-ja-ymparisto/ikaystavallinen-ruokolahti>

2.4. Asumisen liite

Ruokolahden paikallislehden peittojakelun liitteenä jaettiin koteihin asumisen liite 25.5.2023. Liitteessä kerrottiin hankekuulumiset, kunnanjohtajan terveiset kukoistavasta kotikunnasta myös ikääntyneille ja kahden ikääntyneen kuntalaisen kertomukset omasta asumisestaan. Molemmat olivat tyytyväisiä asumiseensa. Toinen asui yhteisöllisessä vuokra-asunnossa nauttien sosiaalisesta kanssakäymisestä, toinen itse rakentamassaan omakotitalossa seuraa sen enempää kaipaamatta.

Asumisen liitteen tavoitteena oli lisätä ikääntyvien kuntalaisten tietoutta ja antaa uudenlaisia näkökulmia ikääntyneiden asumiseen. Lyhyissä tiedotteissa tuotiin esiin asumisen ennakointi ja sen tärkeys, korjausneuvonta, kaatumisen ehkäisy (Ikäystävällinen Etelä-Karjala -hanke), asumisen turvallisuus (PELA), arjen teknologia ja apuvälineet sekä palveluneuvonta ja yksityiset palveluntuottajat. Oikeanlaisessa kodissa oikeanlaisessa ympäristössä voi teknologian ja kotiin saatavien palveluiden avulla pärjätä pitkään.

Löydät liitteen täältä: <https://ruokolahti.fi/media/kuvat/ikaystavallinen-ruokolahti/ruokolahtelaisen-liite-asiaa-ikaasumisesta-2023.pdf>

2.5. Infograafi ympäristöstävällisestä työpäivästä

Infograafi esittelee omien valintojen merkitystä ekologisuuden huomioimisessa. Julistetta on jaettu Ruokolahdella asumisen yksiköihin ja kunnan toimipisteisiin.

3. ESIIN NOUSSEET HAASTEET

Ikäystävällinen Ruokolahti -hankkeessa on noussut esiin tai korostunut entisestään seuraavat haasteet:

1. Ikääntyneiden määrä ja palvelujen tarve kasvaa

Ruokolahdella yli 65-vuotiaita tulee olemaan ennusteiden mukaan suurin määrä vuonna 2032, jolloin heitä on 1783. Vuonna 2040 heidän määränsä kääntyy laskuun ja heitä on 60 vähemmän kuin vuonna 2021. Vuonna 2030 Ruokolahdella on 171 ja vuonna 2040 lähes 220 yli 75 vuotta täyttäneitä enemmän kuin nyt. Myös eniten palveluja tarvitsevien ikäluokka eli 85 vuotta täyttäneet jatkavat määrällistä kasvuaan 2040 -luvulle asti. Vanhimpien ikäluokkien kasvu v.2021-2040 on

50,59% eli käytännössä vuonna 2030 määrällinen kasvu on vähäistä, mutta vuonna 2040 on 128 yli 85 vuotta täyttänyttä kuntalaista enemmän kuin vuonna 2021 oli.

	+65	+75	+85	Kuntalaisia yht.	+65 %
2021	1741	798 (45,84%)	253 (14,53%)	4849	35,90
2025	1752	886 (50,57%)	253 (14,44%)	4574	38,30
2030	1768	969 (54,81)	261 (14,76%)	4277	41,34
2035	1747	1002 (57,36%)	335 (19,18%)	4050	43,14
2040	1681	1017 (60,50%)	381 (22,67%)	3875	41,75
muutos 2021-2040	-60	219	128	-974	

Taulukko 1. Ikääntyneiden määrän muutokset väestöennusteisiin pohjautuen (Tilastokeskus, 2022)

2. Tieto asumispalvelujen järjestämistavasta puuttuu

Alkuperäisestä ideasta hybridirakennuksesta, johon tulisi esimerkiksi Vanhustentaloyhdistyksen vanhojen rivitalojen asukkaille edullista vuokra-asumista, Elvinkulman toiminta, ravintola, kunnan toimistotiloja, kauppa ym. luovuttiin kevään 2023 aikana. Suunnitelmat keskittyivät sen jälkeen 60 paikkaisen ympärivuorokautista palveluasumista tuottavan kiinteistön suunnitteluun tai yleisesti kaiken ikääntyneiden asumispalvelujen keskittämistä samaan kiinteistöön. Tämä voi kuitenkin olla haasteellista, koska tontti mahdollistaa vain 3500 m² rakennusoikeuden.

Kunnan ja Etelä-Karjalan hyvinvointialueen välillä on käyty neuvotteluja kevään aikana. Ekhva tekee asumista koskevat päätökset syksyllä 2023

palveluverkkoanalyysin valmistumisen jälkeen. Käytännössä silloin ratkaistaan, missä ja millaisia asumispalveluja ekhva Ruokolahdella järjestää.

Hankkeessa tehtiin SWOT -analyysi ja aikataulusuunnitelmat asumisen osalta. Ruokolahdella täytyy olla uudet suunnitelmat valmiina pikaisesti ja osin toteutettunakin viimeistään vuoden 2027 lopulla, jolloin nykyisen palvelukeskuksen tilat eivät täytä ympärivuorokautisen palveluasumisen vaatimuksia.

3. Vanhustentaloyhdistyksen ikääntyvät kiinteistöt

Vanhustentaloyhdistyksen Koivurannan rivitalo, jossa on 39 asuntoa, on pian käyttöikänsä päässä. Mikäli kiinteistössä tulisi esim. putkirikko, korvaavia asuntoja asukkaille omasta kunnasta on haasteellista löytää. Yhdistyksellä ei ole taloudellisesti mahdollista rakentaa tilalle uutta. Asuntoja remontoidaan sen verran kuin on pakko, mutta mitään suurempia remontteja niihin ei enää tehdä.

Säästötien rivitalojen kuntotutkimuksen perusteella korjaustarpeita on useita. Arvioidut korjauskustannukset ovat noin 300 000 euroa. Yhdistys on tällä hetkellä velaton, mutta myös melko varaton. Säästötien remontoinnin järjestyttäkkin taloudellisessa mielessä täytyy miettiä. Siinä vaiheessa, kun Koivurannan vuokratuloja ei ole, pelkillä Säästötien vuokratuloilla ei pitkäaikaisia lainoja pystytä maksamaan. Kunnan kanssa täytyy käydä avointa keskustelua siitä, millaisena yhdistyksen tulevaisuus vuokra-asumisen tuottajana kunnassa nähdään.

4. Ikääntyneiden vuokra-asumista ei ole tulevaisuudessa riittävästi

Ikääntyville soveltuvien vuokra-asuntojen määrä on liian vähäinen ikääntyneiden ja asunnon tarvitsijoiden määrän kasvaessa kohti 2040 lukua. Yhdistyksen Koivurannan asuntomäärän korvaamiseen ei ole selkeitä suunnitelmia.

5. Ikääntyneiden asumisen ennakointi ja varautuminen ei ole riittävä

Asumisen kyselyssä tulevaisuuden asumista on miettinyt melko vähän tai ei ollenkaan 45 % vastaajista (58 vastaajaa). On näyttöä siitä, että asumisen ennakointi nuoremmalla iällä olisi säästänyt monelta hankalalta pulmalta. Tästä syystä olisikin tärkeä tavoittaa nuorempaan ikäluokkaan kuuluvat 55–70-vuotiaat.

Oma asumisen arviointi voi auttaa alkuun vaihtoehtoja kartoitettaessa. Arvioinnin jälkeen nykyinen asunto vaikuttaa perustellusti toimivan myös tulevaisuudessa, asunnossa on tehtävä jotain remonttia tai asunnosta muutto on todennäköinen jollain aikataululla.

6. Asumisen esteettömyys ei toteudu

Asumisen kyselyyn vastaajat arvioivat, että suurimpana haasteena nykyisissä kodeissa on jyrkkä, kalteva tai liukas piha (52 %), portaat (35 %) ja kynnykset (18 %). 37 % vastaajista (47 vastaajaa) kertoo, ettei nykyinen koti sovellu heille, mikäli liikkuminen ja/tai toimintakyky heikkenee. Ikääntyvän itsensä lisäksi myös muun yhteiskunnan on reagoitava ikääntyvien asukkaiden tarpeisiin, jotka tulisi huomioida muun muassa nykyisiä asuntoja korjattaessa, uusia rakennettaessa ja asuinympäristöjen suunnittelussa.

4. Tulosten hyödyntäminen ja vaikutukset

Hankkeen tuloksista ikäasumisen suunnitelmaa voidaan hyödyntää Ruokolahdella päätöksenteon tukena ja asumisratkaisuja suunniteltaessa sekä muissa kunnissa ikäasumisen kokonaisuuden tarkastelussa ja suunnittelussa. Asuminen on kokonaisuus, jonka osa-alueita on kuvattu suunnitelmassa, tarkasteltu SWOT-analyysin avulla ja aikataulutettu kokonaisuus uudisrakentamisesta korjausrakentamiseen. Asumisen suunnittelussa on huomioitava monia eri näkökulmia ja oltava tietoisia ikääntyneiden kuntalaisten tarpeista ja toiveista. Ikäasumisen suunnitelmaa hyödyntäen saadaan näitä näkökulmia tarkasteltua riittävän kattavasti myös vaikuttavuuden näkökulmasta.

Hyvinvointireitin suunnitelmissa riittää toteutettavaa moneksi vuodeksi. Sen toivotaan parantavan kuntalaisten toimintakykyä lisäämällä liikkumista ja erityisesti ikääntyvien kuntalaisten aivoterveyttä.

Ikäystävällinen Ruokolahti -sivustolla olevan materiaalin avulla toivotaan ikääntyville kuntalaisille tiedottamisen ja osallisuuden mahdollistamisen olevan nykyistä helpompaa. Sivustolle on koottu monipuolisesti hyvinvointia lisääviä materiaaleja ja ohjeita.

Asumisen liitteen toivotaan antavan ikääntyville kuntalaisille herätteen oman asumisensa ennakointiin, arviointiin ja turvallisuuden edistämiseen nykyisessä kodissa. Tavoitteena on, että koti ei ole este tai viivästyttämässä kotiutumista silloin, kun toimintakyky on heikentynyt.

5. Hankeosapuolten ja alihankkijoiden roolit hankkeessa

Hankkeessa toimijoille määriteltiin hankehakemuksessa omat roolinsa.

Eksote/Etelä-Karjalan hyvinvointialue: Hankkeen hakija ja hallinnoija. Hankkeen vastuuhenkilönä toimi kehitysjohtaja Merja Tepponen/ vaikuttavuus- ja tietojohdaja Juuso Tamminen. Projektipäällikkö Kirsi Koskelainen vastasi hankkeen suunnitelman, aikataulun ja kustannusarvion mukaisesta toteuttamisesta 50-100% työpanoksella. Lisäksi hankkeessa työskentelivät osittaisella työajalla hanketyöntekijä Jaana Viskari 1.12.2022 alkaen ja hanketalousasiantuntija Milka Hanski 1.5.2022 alkaen.

Ruokolahden kunta oli sitoutunut tiiviiseen yhteistyöhön hankeidean alulle laittajana. Kunnan puolelta hankkeeseen perustetussa projektiryhmässä työskentelivät aktiivisesti hallintojohtaja Kaisa Häkkinen-Paananen, teknisten palvelujen toimialajohtaja Jari Leppänen, asumispalvelupäällikkö Sari Myyryläinen (edusti myös Ruokolahden vanhustentaloyhdistystä) sekä vanhusneuvoston sihteerit Marketta Paananen ja hänen eläkkeelle siirtymisen jälkeen Jaana Hyrkkänen. Kunnanhallituksen pj. Taina Paananen osallistui kokouksiin aina mahdollisuuksiensa mukaan.

Hanketta ohjasi projektipäällikön tukena ohjausryhmä. Hankkeen ohjausryhmään kuuluivat edellisten lisäksi:

Anu Koivumäki, Toimintakyky- ja hoivapalvelujen johtaja, Eksote/Ekhva

Timo Kärki, kunnanvaltuuston puheenjohtaja, Ruokolahden kunta

Juhani Liimatta, puheenjohtaja, Ruokolahden vanhusneuvosto

Tea Pitkänen, hanketoiminnan päällikkö, Eksote/Ekhva

Hanna Rönkkönen, palvelupäällikkö, Eksote/Ekhva

Juuso Tamminen, vaikuttavuus- ja tietojohdaja, Ekhva

Merja Tepponen, kehitysjohtaja, Eksote /Ekhva

Lisäksi ohjausryhmän kutsu ja pöytäkirja laitettiin rahoittajan edustajille asuntoneuvos Raija Hynyselle ja erityisasiantuntija Heli Mäntylälle. He osallistuivat kokouksiin mahdollisuuksiensa mukaan. Ohjausryhmän kokouksia pidettiin hankkeen aikana kuusi.

Etelä-Karjalan pelastuslaitoksen kanssa tehtiin yhteistyötä ikääntyneiden asumisturvallisuuteen liittyen. Ensimmäisessä asumisen tilaisuudessa paikalla oli Pelan edustaja. Myös asumisen liitteessä hyödynnettiin tilaisuudessa käytettyä esitysmateriaalia. Ruokolahden vanhusneuvosto oli aktiivisena toimijana koko hankkeen ajan. Paikallisten yhdistysten kanssa tehtiin yhteistyötä opiskelijoiden projektioipinnoissa ja viestinnän apuna.

Alihankkijoita hankkeessa ei ollut.

6. Toteutettu hankeviestintä

Hankkeen alkaessa käytiin läpi Taipalsaaren hankkeessa tehtyä viestintäsuunnitelmaa. Viestintäsuunnitelma sisälsi hankkeen pääviestin (mitä hankkeesta halutaan viestiä), toimenpidekohtaiset tavoitteet, viestinnän tavoitteet, viestinnän vaikutukset ja sen kohderyhmät. Lisäksi keskusteltiin sisäisen ja ulkoisen viestinnän keinoista Ruokolahdella. Päätettiin hyödyntää mahdollisuuksien mukaan kunnan viestintä- ja markkinointikoordinaattoria kuntalaisille suunnattavassa tiedottamisessa. Projektipäällikön rooliksi jäi ajankohtaisen tiedotusmateriaalin toimittaminen.

6.1. Ulkoista hankeviestintää toteutettiin seuraavin keinoin:

Hankkeen ulkoista viestintää toteutettaessa hyödynnettiin sovitusti kunnan viestintä- ja markkinointivastaavaa.

Tiedote kunnan sivuilla hankkeen alkamisesta toukokuussa 2022.

Asumisen kyselyyn liittyvä tiedottaminen (sähköinen kysely kunnan sivuilla).

Uutisvuoksi 19.6. Lehti-ilmoitus.

RUOKOLAHDEN KUNTA TIEDOTTAA

Asumisen kysely 55 vuotta täyttäneille ruokolahtelaisille

Ikäystävällinen Ruokolahti -hankkeessa selvitetään kyselyn avulla kuntalaisten näkemyksiä siitä, millaisia ikääntyvien asumisen ratkaisuja Ruokolahdelle tulisi suunnitella, miten ikäystävällisyyttä tulisi kehittää sekä miten Sanni ja Olavi Hellenin perintövaroja tulisi käyttää ruokolahtelaisten ikääntyneiden hyväksi.

VASTAA KYSELYYN
sähköisesti osoitteessa ruokolahti.fi, QR-koodin kautta tai paperisella lomakkeella 31.7. mennessä. Paperisia lomakkeita on saatavilla kirjastolla ja Elvinkulmassa.

IKÄYSTÄVÄLLINEN RUOKOLAHTI -HANKE
on Ympäristöministeriön Ikääntyneiden asumisen toimenpideohjelman 2020-2022 rahoittama. Hankkeen hakijana ja hallinnoijana on Eksote.

Lisätietoja kyselystä ja hankkeesta:
Kirsi Koskelainen, Projektipäällikkö, Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystieteiden keskus (Eksote),
+358 040 651 3911

Julkaistu ruokolahtelainen lehdessä viikolla 25 sekä kunnan somekanavissa.

Elvinkulmasta ja kirjastolta oli saatavilla apua vastaamiseen. Kyselystä tiedotettiin vanhusneuvostoa, kyläyhdistyksiä ja Marttoja. Paperinen tiedote, jossa oli kyselyn QR-koodi, vietiin kirjaston ja Elvinkulman ilmoitustauluille sekä se julkaistiin kunnan kotisivuilla.

Asumisen tapahtuma 5.10.2022

Tiedote kunnan kotisivuilla.

Tiedotettu tapahtumasta vanhusneuvoston sihteerin välityksellä.

LAB -opiskelijoiden järjestämät työpajat kevät -23

Julkaistu kunnan kotisivujen uutisissa. Niistä oltiin yhteydessä kahteen eläkeläisjärjestöön ja niitä markkinoitiin Elvinkulman asiakkaille.

Kysely kuntalaisille hyvinvointireitistä kunnan kotisivuilla ja somekanavissa sekä ruokolahtelainen -lehdessä huhtikuu 2023.

Kuntalaiskysely: muistireitit

Ikäystävällinen Ruokolahti -hankkeessa kehitetään kunnan keskustaajaman ikä- ja muistiystävällisyyttä.

Suunnitelmassa on toteuttaa keskustaajamaan ohjattuja reittejä, ns. hyvinvointi- ja muistireittejä.

Vastaa kyselyyn ja kerro toiveesi reitteihin liittyen!

Kysely on avoinna 30.4.2023 saakka.

Vastaa kyselyyn osoitteessa ruokolahti.fi tai QR-koodin kautta.

Asumisen tapahtuma 15.5.2023

Ruokolahtelainen lehdessä ilmoituksia kaksi kertaa. Tiedote kunnan kotisivuilla. Lisäksi somessa, julisteet ilmoitustauluilla, infonäytöillä, menoinfossa ja Etelä-Karjalan tapahtumakalenterissa.

Missä sie meinasit vanhana asua?

Ikäasumisen tapahtuma 15.5.2023 klo 15-17
Ruokolahden koulun monitoimitila

Nyt on aika ja mahdollisuus vaikuttaa siihen, missä ja miten voit asua ikääntyneenä Ruokolahdella.

Tule kuulemaan:

- Mitä ikäystävällinen Ruokolahti -hankkeessa on tehty asumisen kehittämiseksi, *projektipäällikkö Kirsi Koskelainen, Etelä-Karjalan hyvinvointialue*
- Hyvänmielenreitti, Kentän lenkki, Leijonan kierros, Rantaraitti vai mitä ne nyt ovatkaan... millaisia suunnitelmia hyvinvointireittien suhteen on tehty? *arkkitehti Anna Kojo, arkkitehtitoimisto Granlund*
- Millainen on esteettömyyden tila kunnan julkisissa rakennuksissa ja muutamissa yksityisen yrittäjän tiloissa? *Harri Sarjanoja ja Sanna Leppänen, LAB-amk*
- Millaisia avustuksia kodin korjaamiseksi on saatavilla, *korjausneuvoja Pekka Hullkonen, VTKL*
- Mikä tekee Ruokolahdesta Karjalan kukoistavimman kotikunnan myös ikääntyneille, *kunnanjohtaja Jukka-Pekka Bergman, Ruokolahden kunta*

Kakkukahvitarjoilu klo 14,30 alkaen.

Tilaisuuden järjestävät yhteistyössä Ympäristöministeriön rahoittama ja Etelä-Karjalan hyvinvointialueen hallinnoima Ikäystävällinen Ruokolahti -hanke, Ruokolahden kunta ja Ruokolahden vanhustentaloyhdistys.

Missä sie meinasit vanhana asua? -ikäasumisen tapahtuma

15.5.2023 | Ruokolahti | Ruokolahden koulu, monitoimitila

Nyt on aika ja mahdollisuus vaikuttaa siihen, missä ja miten voit asua ikääntyneenä Ruokolahdella.

[Tapahtumat](#) > [Muut tapahtumat](#)

Asumisen liite, ruokolahtelainen lehti peittojakelu 25.5.2023. On luettavissa myös kunnan kotisivuilla Ikäystävällinen Ruokolahti -osiossa.

Ruokolahden esteettömyyskartoitukset, on ollut luettavissa kunnan kotisivuilla Ikäystävällinen Ruokolahti -osiossa 13.6.2023 alkaen.

Opiskelijoiden projektityö viestinnästä ja osallistamisesta on ollut luettavissa Ikäystävällinen Ruokolahti -sivulla 13.6.2023 alkaen

Hyvinvointireitti

Tiedote kunnan kotisivuilla 28.6.2023 alkaen.

28.6.2023, 14.44

Hyvinvointireitin logossa makoilee leijona

Ikäystävällinen Ruokolahti -hankkeessa ideoitiin kaikenikäisten kuntalaisten hyödynnettäväksi hyvinvointireitti urheilukentän ympärille sekä rantaraitille.

Helppo ikääntyä Ruokolahdella – Ikäystävällinen Ruokolahti -sivu

Tiedotteessa kerrotaan myös hankkeen toimenpiteistä ja sen päättymisestä.

Eksoten/Ekhva hankesivuilla on kuvaus hankkeesta ja sen toimenpiteistä. Hankkeen päättyessä sinne lisätään loppuraportti ja muu tärkeäksi katsottu materiaali. Lisäksi hankkeen rahoittajalle toimitettiin joka kuukauden lopussa sähköpostitse lyhyt kuvaus hankkeen etenemisestä. Ruokolahden kunnanjohtaja on ollut tietoinen hankkeen toimenpiteistä. Palaute päätöksentekijöiltä on ollut hyvää.

6.2. Sisäinen hankeviestintä

Hankkeen ohjausryhmä kokoontui hankkeen aikana kuusi kertaa. Kokouksista toimitettiin jäsenille kokouskutsu, kokousmuistio ja usein myös käytetty esitysmateriaali. Kokouksessa käsiteltiin mm. hankkeen toiminta edellisen kokouksen jälkeen, talouden nykytila ja tulevat toimenpidesuunnitelmat.

Hankkeen projektiryhmä kokoontui kuukausittain. Kokouksista toimitettiin osallistujille muistiot. Projektiryhmän jäsenet vastasivat omalta osaltaan siitä,

että olennaiset asiat tulevat sidosryhmien tietoon. Näin esimerkiksi vanhusneuvoston jäsenet ja kunnanjohtaja olivat koko hankkeen ajan tietoisia sen toimenpiteistä. Vanhusneuvoston sihteeri toimi projekti- ja ohjausryhmän jäsenenä koko hankkeen ajan.

Hankkeen sisäinen viestintä oli toimivaa ja tarkempi kuvaus tästä liitteessä 2.

Liite: 1. Hankkeessa syntyneet hyvät käytännöt, toimintatavat tai ratkaisut (2-4 kpl) - lyhyt kuvaus jokaisesta - keskeiset tekijät onnistumisen kannalta

Hankkeessa syntyneitä hyviä käytäntöjä olivat:

1. Yhteistyö kunnan viestintä- ja markkinointikoordinaattorin kanssa

Hankkeen ulkoiseen viestintään saatiin apua koko hankkeen ajan kunnan viestintä- ja markkinointikoordinaattorilta. Hän muokkasi toimitetun materiaalin viestintäosaamisen keinoin Ruokolahden kunnan viestintästrategian mukaisesti julkaistavaan muotoon ja julkaisi tiedotteet kunnan sivuilla, ilmoitustauluilla ja somessa. Tapahtumissa hyödynnettiin lisäksi Etelä-Karjalan tapahtumakalenteria ja menoinfo -sivustoa. Hankkeessa syntyneet raportit ovat luettavissa Ikäystävällinen Ruokolahti -sivustolla.

Keskeisinä tekijöinä onnistumisen kannalta oli riittävän ajoissa ja riittävän yksityiskohtaisen materiaalin toimittaminen koordinaattorille. Lopulliset julkaisut tehtiin aina toimitettua materiaalia karsimalla.

2. Kuntalaisten näkökulma asumisen liitteessä 25.5.2023

Tiedottamisessa hyödynnettiin myös paikallislehden peittojakelupäivää. Liitteen sisältö koostui mm. informaatiosta asumisen ennakointiin ja turvallisuuteen liittyen sekä kahden ikääntyneen kuntalaisen minä -muotoon muutetusta haastattelusta. Tarinallisuuden avulla haluttiin ensisijaisesti auttaa lukijoita tekemään omia oivalluksia asumisensa suhteen. Muutos voi olla myös mahdollisuus. Toisaalta tällaiset selviytymistarinat kannattelevat myös lukijoita omien vaikeuksien keskellä.

Keskeisinä tekijöinä tarinallisuudessa oli haastateltavien kuuleminen ja haastatteluihin käytetty aika. Haastattelut tehtiin hanketyöntekijän ja projektipäällikön yhteistyönä. Materiaalia työstettiin yhdessä virheellisten tulkintojen minimoimiseksi. Apua haastateltavien valintaan saatiin vanhusneuvoston sihteeriltä.

3. Etelä-Karjalan ensimmäinen Ikäasumisen suunnitelma

Hankkeen toimenpiteet koottiin Ikäasumisen suunnitelmaan tavalla, joka on helppo kopioida pohjaksi muiden kuntien vastaaviin suunnitelmiin.

Suunnitelmassa on hyödynnetty ikääntyneiden asumisen kehittämisessä seuraavia tietoja:

Ikärakenne ja väestöennusteet

Asuntokunnat

Vuokra-asuminen

Ikääntyneiden asumispalvelut

Ikääntyneiden sotepalvelujen käytön vertailua

Ikääntyneiden asumisen ennusteet vuosille 2025, 2030, 2035 ja 2040

Kaavoituksen nykytila ja kaavoitustarpeet

Kunnan peruspalvelut

Julkinen liikenne ja palveluliikenne

Ikääntyneiden kohtaamispaikka Elvinkulma

Ikäystävällisen kunnan arviointi

Asumisen kysely kuntalaisille

Ympäristön esteettömyyden nykytila

Hyvinvointireitin (Muistireitin) suunnitelmat

Rakennusten kuntotutkimukset ja korjausneuvonta

Asumisen ennakointi ja varautuminen

Asumisen turvallisuus

Kuntalaisten osallisuus ja viestintä

Asumisen yhteisöllisyys ja aktivaattorimalli

Lisäksi asumisen suunnitelmia on viety eteenpäin tekemällä:

Asumisen SWOT – analyysi

Pohdintaa asumisesta: mikä olisi parasta mitä voisi tapahtua, miten saavutetaan, mikä olisi pahinta mitä voisi tapahtua, miten tilanteeseen joudutaan, yhdessä sovittu tavoitetila

Asumisen aikataulutusta

lkäasumisen suunnitelmaa koottaessa tehtiin tiivistä yhteistyötä hankkeen projektiryhmässä ja hyödynnettiin jäsenten osaamista ja kiinnostusta. Lisäksi avoin keskustelu ja rohkeus uudistua auttoivat kehittämissuunnitelmista päätettäessä.

Liite 2. Kokemuksia hankkeesta - miten hanke eteni: mikä vaikutti onnistumiseen? Mikä aiheutti ongelmia? - neuvoksi muille kunnille ikääntyneiden asumisen kehittämisessä

Hankkeen tavoitteet saavutettiin hyvin. Lisäksi hankkeessa toteutettiin toimenpiteitä, joista hankehaun aikaan ei ollut tiedossa. Näitä olivat mm. opiskelijoiden projektioinnit, Ikäasumisen suunnitelma ja kunnan kotisivujen uudistus. Niiden katsottiin kuitenkin olevan työmäärältään kohtuullisia saatavaan hyötyyn nähden ja tukevan merkittävästi Ruokolahden ikäystävällisyyden kehittämistä.

Tärkeimpänä onnistumisen ehtona oli **projektiryhmätyöskentely ja hyvä vuorovaikutus jäsenten kesken**. Sisäisen viestinnän onnistuminen hankkeen alusta alkaen sujuvoitti työn edistymistä ja kehitti luottamusta projektin osallisten kesken. Kokouksia toteutettiin sekä paikan päällä Ruokolahdella että Teams:n välityksellä. Kalentereihin varattiin ajoissa projektiryhmän kokoukset ja niistä laitettiin kalenterikutsut heti edellisen kokouksen päätyttyä. Kokouksissa oli paljon asiaa, mutta ne valmisteltiin hyvin projektipäällikön toimesta ja olivat pituudeltaan maksimissaan lähes poikkeuksetta reilusti alle tunnin. Kokousmuistioissa asioista oli kirjattu tärkein osa. Tämän lisäksi tärkeitä ja kiireellisiä asioita vietiin eteenpäin järjestämällä pikaisella aikataululla ylimääräinen Teams-kokous tai vaihtamalla ajatuksia sähköpostin välityksellä.

Projektiryhmätyöskentelyn lisäksi onnistumisen mahdollisuuksia lisäsi **luottamus projektipäällikön osaamiseen**. Ruokolahden hanke oli projektipäällikölle kolmas YM ikääntyneiden asumisen toimenpideohjelman 2020-2022 vetämä hanke ja erityisesti Savitaipaleen pinkki viiva oli näkyvä hanketyön tulos, jonka kaltaista konkreettista ikäystävällisyyttä myös Ruokolahdelle haluttiin. Aikaisempien hankkeiden toimenpiteiden tuotoksia voitiin hyödyntää Ruokolahdella, esimerkiksi asumisen kyselyn pohja kuntalaisille oli pienin muokkauksin sama kuin Taipalsaarella.

Myös **hankeviestinnän** voidaan katsoa onnistuneen. Hankkeen toimenpiteistä on tiedotettu kunnan koordinaattorin avustuksella kotisivuilla, ilmoitustauluilla ja somessa. Osallistujamäärät järjestetyissä tilaisuuksissa olisivat voineet olla

suurempia. Ikäihmisten osallisuutta ja viestintää kehitettiin opiskelijoiden projektiopinnoissa ja niiden tuloksien hyödyntäminen jatkossa toivottavasti lisää osallistujamääriä.

Haasteita aiheutti Etelä-Karjalan hyvinvointialueen puuttuvat päätökset alueen asumispalveluiden kehittämisestä. Tarkemmat hyvinvointialueen asumisen suunnitelmat tehdään syksyllä 2023 Ikäystävällinen Ruokolahti -hankkeen päättyessä 30.6.2023. Koska hyvinvointialueella tehdään samanaikaisesti kaikkia kuntia koskevat suunnitelmat, Ruokolahden suunnitelmia ei ajallisesti voinut aikaistaa.

Kirsi Koskelainen
Projektipäällikkö
Asiakirja päättyy tähän.